

Друштво математичара Србије

РЕШЕЊА ЗАДАТАКА - ИЗБОРНО ТАКМИЧЕЊЕ ЗА ИМО, Београд 2026

Други дан

4. ПРВО РЕШЕЊЕ: Дефинишимо тачку H' као пресек тангенте у G на Ω и BC . На основу Паскалове теореме за тачке A, G, G, D, C, B имамо да су $F = AG \cap DC$, $H' = GG \cap CB$ и $I = GD \cap BA$ колинеарне.

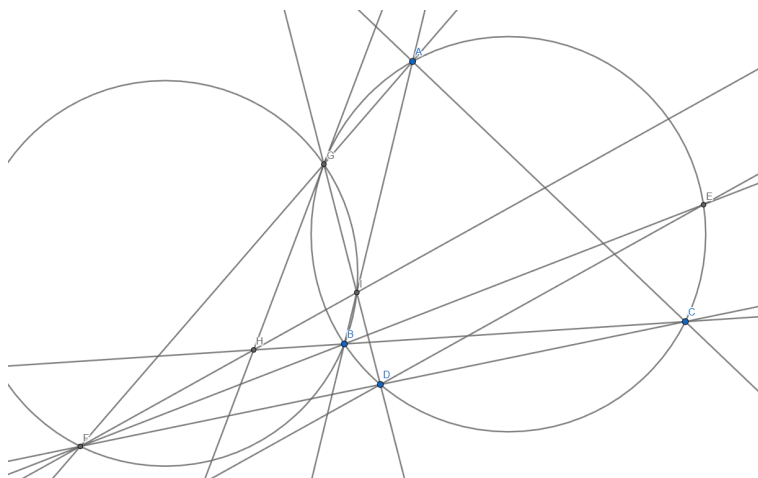
Приметимо сада да је $\angle FBI = 180^\circ - \angle IBE = 180^\circ - \angle ABE$. Са друге стране $\angle FGI = \angle FGD = \angle AED$. Како имамо и $AE = AD$, то важи $\angle ABE = \angle AED$, дакле и $\angle FBI + \angle FGI = 180^\circ$ па је четвороугао $FBIG$ тетиван.

Даље је $\angle BFH' = \angle BFI = \angle BGI = \angle BGD = \angle BED$. Одавде видимо да је $FH' \parallel ED$, па је $H \equiv H'$.

ДРУГО РЕШЕЊЕ: Дефинишимо тачку L као пресек AH и Ω . Приметимо да је $\angle GFH = \angle GFC + \angle CFH = 180^\circ - \angle CGF - \angle GCF + \angle CDE = 180^\circ - \angle ADC - \angle DAG + \angle EDC = 180^\circ - \angle DAG - \angle ADE = 180^\circ - \angle DAG - \angle DGA$, јер је $AE = AD$. Даље из троугла ADG следи да је $\angle ADG = 180^\circ - \angle DAG - \angle DGA$, односно $\angle ADG = \angle GFH$. Онда је и $\angle ALG = \angle GFH$, па је четвороугао $GLHF$ тетиван.

Такође важи $\angle HBF = \angle CBE = \angle CDE = \angle CFH$ па су троуглови HBF и HFC слични, односно $HF^2 = HC \cdot HB = HL \cdot HA$. Одатле су и HLF и HFA слични, па је $\angle HFA = \angle HLF = \angle HGF$. Дакле $HF = HG$, па је HG тангента на Ω .

ТРЕЋЕ РЕШЕЊЕ: За почетак из тога што се тетиве AG, BE и CD секу у истој тачки F , знамо да је $AE \cdot BD \cdot CG = AD \cdot BG \cdot CE$. Како је $AD = AE$, добијамо $\frac{BD}{CE} = \frac{BG}{CG}$. Из сличности FEC и FDB имамо $\frac{BD}{CE} = \frac{BF}{CF}$. Такође $\angle HBF = \angle CBE = \angle CDE = \angle CFH$ па су троуглови HBF и HFC слични, односно $\frac{BF}{CF} = \frac{HF}{HC}$. Даље како знамо да је $\frac{BG}{CG} = \frac{BF}{CF}$ то се симетрале $\angle BGC$ и $\angle BFC$ секу на BC у некој тачки L и важи $\frac{BG}{CG} = \frac{BF}{CF} = \frac{BL}{CL}$. Како је и $\angle HLF = \angle LBE + \angle BFL = \angle EDC + \angle LFC = \angle CFH + \angle LFC = \angle LFH$, то је $HF = HL$. Дакле $\frac{BL}{CL} = \frac{HL}{HC}$, односно $HL \cdot CL = BL \cdot HC$, па кад додамо на обе стране $HL \cdot HC$ добијамо $HL^2 = HB \cdot HC$ па можемо закључити да је HG тангента на Ω .

5. Маја побеђује ако је n облика $4k + 1$ или $4k + 2$, а Коста иначе. Докажимо прво да ако први играч губи за неку вредност броја n , онда први играч побеђује за вредност

$n+2$. Заиста, у игри са $2(n+2)$ рупа Маја може у свом првом потезу да помери лешник из прве у последњу рупу. Тада се игра своди на игру са $2n$ рупа, од рупе број 3 до рупе број $2n+2$. Пошто је сада Коста на потезу, а први играч у тој мањој игри губи, Маја побеђује.

Пошто Маја очигледно побеђује за $n=1$ и $n=2$, остаје да покажемо да Коста побеђује када је n облика $4k$ или $4k+3$.

Костина стратегија је следећа. Уколико Маја премести лешник из рупе i у рупу j за неке i и j такве да је $i+j \neq 2n+1$, Коста ће преместити лешник из рупе $2n+1-j$ у рупу $2n+1-i$. У супротном, ако је $i+j = 2n+1$, Коста ће преместити лешник из рупе k у рупу $2n+1-k$, за неко погодно k .

Докажимо да Коста може да поштује овакву стратегију и да је она за њега победничка. За почетну конфигурацију важи да се лешник налази у рупи i ако и само ако се лешник не налази у рупи $2n+1-i$. Овакве конфигурације зваћемо симетричним.

Претпоставимо да је пре Мајиног потеза конфигурација била симетрична. Ако је Маја преместила лешник из рупе i у рупу j , где је $j > i$ и $i+j \neq 2n+1$, онда због симетричности знамо да је рупа $2n+1-i$ празна, да се у рупи $2n+1-j$ налази лешник и да је $2n+1-j < 2n+1-i$. Дакле, Коста може да премести лешник из рупе $2n+1-j$ у рупу $2n+1-i$ и тиме поново добије симетричну конфигурацију.

Остаје случај када је $i+j = 2n+1$. Тада Мајин потез сам по себи очувава симетричност конфигурације. Да би Коста могао да одигра свој предвиђени потез, потребно је само доказати да се у првих n рупа тада налази бар један лешник, како би Коста могао њега да помери са позиције k на позицију $2n+1-k$ и притом очува симетричност.

То можемо тврдити због тога што се за n облика $4k$ или $4k+3$ на почетку у првих n рупа налази паран број лешника, редом $2k$ и $2k+2$. Због Костине описане стратегије, пре сваког Мајиног потеза овај број је увек паран, јер током једног пара потеза, Мајиног и Костиног, број лешника у првих n рупа или остаје исти или се смањује за 2. Ако Маја одигра потез за који је $i+j = 2n+1$, онда се после њеног потеза број лешника у првих n рупа смањи за 1, па је тај број непаран. Зато је сигурно већи од нуле, па у првих n рупа постоји бар један лешник.

Сада једноставном индукцијом закључујемо да је конфигурација симетрична пре сваког Мајиног потеза и да Коста може да поштује своју стратегију. Пошто смо доказали да Коста има одговор на сваки Мајин потез, а игра је коначна, Коста има победничку стратегију. Овим је доказ завршен.

6. Из очигледне дељивости $rad(ab) \mid rad(a)rad(b)$, скуп моничних полинома који задовољавају наведену дељивост је затворен у односу на множење. Полиноми $P(x) = x$ и $P(x) = x-1$ очигледно испуњавају ово тврђење, па га, по претходној констатацији, испуњава и полином $P(x) = (x-1)^2$. За наведен полиноме је $P(0) = 0, -1, 1$, редом. Докажимо да других решења нема.

Анализирајмо задати услов, који можемо записати у облику $p \in \mathbb{P}, p \mid P(n) \implies p \mid P(n^n)$. Како $p \mid P(n) \implies p \mid P(n+kp) (\forall k \in \mathbb{N}) \implies p \mid P((n+kp)^{n+kp}) \equiv P(n^{n+kp}) \equiv P(n^{n+k}) \pmod{p}$, то на основу Мале Фермаове теореме закључујемо да $p \mid P(n^{n+k}) \forall k \in \mathbb{N}_*$. Како $n+k$ даје све могуће остатке при дељењу са $p-1$, док k пролази скупом природних бројева, поновном употребом Мале Фермаове теореме закључујемо да $p \mid P(n^l)$, за свако $l \in \mathbb{N}$ (за фиксирано $l > 0$ можемо узети $k \in \mathbb{N}$ такав да $l \equiv n+k \pmod{p-1}$). Дакле, важи $p \mid P(n) \implies p \mid P(n^l)$, за свако $l \in \mathbb{N}$.

Довољно је доказати да су све (комплексне) нуле полинома P модула 0 или 1, што завршава задатак, с обзиром на то да је $|P(0)| \in \mathbb{N}_0$ и да је $|P(0)|$ једнак производу модула свих нула полинома P , јер је он моничан.

Нека је $w \in \mathbb{C}$ такав да је $P(w) = 0$ и $R(x)$ минимални полином нуле w (над $\mathbb{Q}$). Он дели P у $\mathbb{Q}[x]$ и моничан је, а како је P целобројан моничан полином, једноставно

закључујемо да је $R(x) \in \mathbb{Z}[x]$ и да је количник $\frac{P}{R}$ целобројан полином. Фиксирајмо природан број l и целобројан полином $Q(x) = P(x^l)$. Уколико $R \nmid Q$ (у $\mathbb{Z}[x]$), Q и R су узајамно прости у $\mathbb{Z}[x]$ с обзиром на то да је R минимални полином од w , па је притом нерастављив.

Претпоставимо да је ово случај. Тада, на основу Безуовог става, постоје целобројни полиноми A и B и цео број $c \neq 0$ за које важи $A(x)Q(x) + B(x)R(x) = c$, а негирањем A и B по потреби можемо претпоставити без умањења општости да је $c > 0$. По Шуровој теореме постоји бесконачно простих бројева p за које важи $p \mid R(n)$ за неки природан број n . Узимањем произвољног таквог пара (p, n) за који је $p > c$, по претходном закључујемо $p \mid P(n)$, одакле $p \mid P(n^l) = Q(n)$, па из дефиниције полинома A и B , убацивањем вредности $x = n$, закључујемо да $p \mid c$, што је немогуће због $p > c > 0$.

Дакле, мора важити $R \mid Q$ у $\mathbb{Z}[x]$, одакле наведена дељивост важи и у $\mathbb{R}[x]$, па из $P(w) = R(w) = 0$ следи $0 = Q(w) = P(w^l)$. С обзиром на то да ово важи за свако $l \in \mathbb{N}$, као и да су бројеви $a_l = w^l$ нуле неконстантног полинома, низ a_l може имати коначно много различитих чланова. Следи да је, за неке различите природне бројеве u и v , $w^u = w^v$. Изједначавањем модула закључујемо да је $w = 0$ или $|w| = 1$, чиме је доказ завршен.